

núm. 1

març 1933

Nostre Cànt

portantveu de
l'«orfeó lleidatà»

sumari

Editorial: Presentació.—Els cants a l'escola, *Isidor Florensa*. — Acta de la Reunió general.— Converses literàries, *Antoni Virgili*.—Les dotze de la nit, *Pau Xuriguera*. — Els actes del nostre Orfeó, *P. X. P* - L'esport a l'Orfeó; *Berruezo*. — La sardana, *Ramon Ortiz*.—Bibliografia, *Dr. Primali*. Necrològica, *P. B. P.*—Ja tenim Revista, *Jesús San Martín*. — Crit, *J. Manuel* — Notícies.

J. Salvadó

„la mundial,,

fàbrica de licors i aixarops

de

e. s e r e c i g n i
l l e i d a

***els articles d' aquesta casa
es recomanen per si sols***

Taller de Fusteria

Francesc Ribera

Travessera Palau del Bisbe, 22 - Tel. 357

L L E I D A

S A T R E R I A

J. HORTAL

Ultimes novetats de la temporada. - Unica casa
en uniformes militars i equips per a quotes

Major, 98 - Pral., 1.^a

L L E I D A

Reservat pels aparells de Ràdio

WESTINGHOUSE

●
Representant a Lleida:

ANTONI REMACHA

Sant Antoni, 23

Tintoreria POSTIUS

PLISES I CALATS

es fan diàriament

Secció especial per a treurer taques.
Tenyits amb colors sòlids. - Rentats
en sec. - Planxat mecànic de colls,
— — — punys i camises. — — —
RAPIDESA AMB ELS ENCARRECS

Major, 35
LLEIDA

SERVEI PERMANENT de TAXIS de LLOGUER

TALBOT B-13812

PEUGEOT L-3129

REPRESENTANT DE NEUMÀTICS RECAUTXUTATS

Jaume Goixart (a) Ratolí

Compra i venda de cotxes a comissió
plaços i comptat.

ENSENYAMENT DE XOFERS

PER A VIATGES LLARGS, PREUS CONVENCIONALS

Parada:

Bar Canaletas-Telèfon 500

Garatge i domicili:

Alcalde Costa, 41-Baixos

LLEIDA

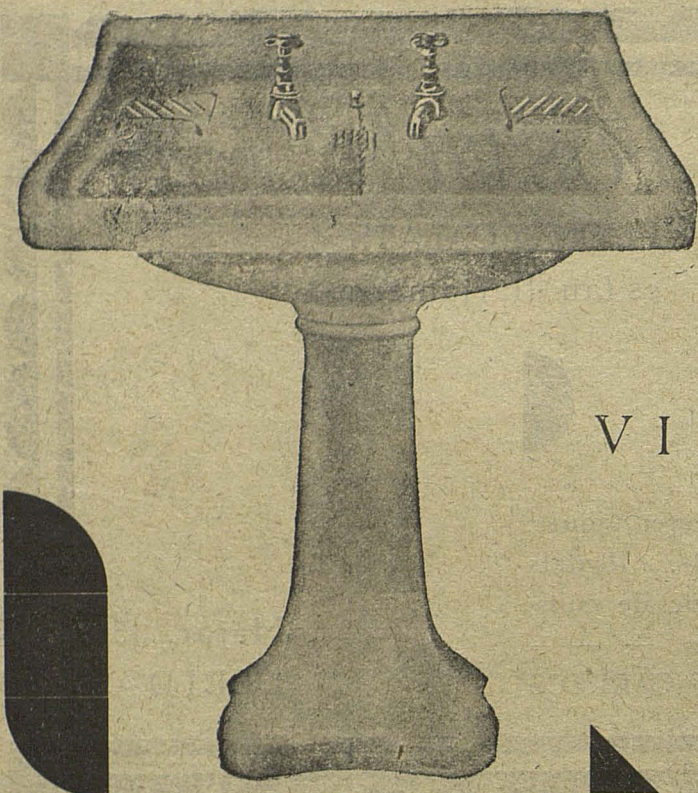
Màquines WERTHEIM

al comptat i a terminis

Reparacions de tota mena i acces-
soris per o totes les marques

J. CASTELLVÍ MIRÓ

Major, 27 - LLEIDA - Blondel, 14

SANEJAMENT

VIDRES

CRISTALLS

METALLS

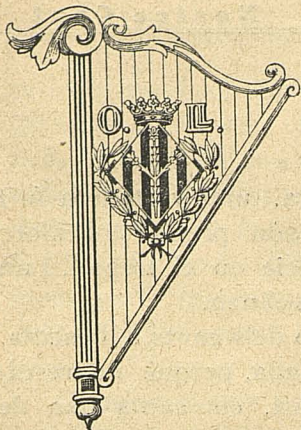
FABRICA DE MIRALLS
TALLERS DE BISELLATS, ETC.

Cardona & Munné s. A.

Avinguda República, 44 i 46 = Telèfon 98

LLEIDA

nostre cant

PORTANTVEU DE L'ORFEO LLEIDATA

Redacció i Administració: Carrer Acadèmia, 14, 2.^{on} - 2.ª - LLEIDA

Editorial

Presentació

En començar, en llançar el primer número al carrer, s'imposa, per part nostra, el fer la presentació deguda.

No és que ens sigui enutjós de fer-la, no; però què podem dir, pobres de nosaltres, sinó repetir, dit allò que ja ha estat dir tantes i tantes de vegades per aquelles publicacions que, també com nosaltres, varen començar a publicar el seu número primer.

Entusiasme, projectes, optimisme, promences de no defallir mai...

Tots aquests mots d'ús rigorós en qualsevulga presentació, encaixen perfectament en nosaltres.

I vosaltres, lectors protectors, lectors cantaires, n'esteu així mateix convençuts. Són tots aquests mots que els uns ens els anem comunicant als altres, que ens els diem a cau d'orella...

Doncs, si així és, per què embrutar paper per dir una cosa que tots ja la sabem?

Però el nostre psiquis és molt complicat. Allò que més sabem, si ens plau, més ens agrada de sentir com els altres ho repeteixen. I com que el nostre entusiasme, els nostres projectes i el nostre optimisme són coses que ens plauen, veus aquí explicada la causa com, a despit de tot, ens veiem obligats a fer la presentació a guisa de com les fa tothom.

Els cants a l'escola

Cada dia es posa més de relleu la gran importància dels cants a l'escola. Tot bon pedagog coneix els immillorables beneficis que l'ambient escolar adquireix amb les pràctiques musicals.

El cant col·lectiu o coral ofereix nombrosos avantatges i cap inconvenient. Sota el punt de vista moral, és altament educatiu; sensibilitza l'esperit; ens posa en contacte amb la poesia; es fa oblidar pesombres i dolor, o almenys les suavitzes. Augmenta nostra alegria, ens allunya del vici, i de l'oci; fraternitza els homes que junts es coneixen i obliden les diferències de classe per a retre tribut a l'art que està sempre per damunt de tot i més enllà de tot.

Sota el punt de vista higiènic, constitueix un magnífic mitjà profilàctic, car el cantor, evita, segons eminents fisiòlegs, gran nombre de malalties, que són el càstig de la humanitat.

Ben sabut és que la respiració rítmica, desenrotlla els òrgans vocals i els pulmons s'enforteixen de tal manera, que un savi higienista ha dit: «Aquell que practiqui el cant, adquirirà una assegurança contra la tuberculosi».

Sortosament, a Catalunya s'està despertant, almenys, una curiositat vers aquesta matèria, i són ja una infinitat els mestres que desitgen veure implantada, en llur escola, la música, però, mancats de coneixements bàsics, no s'atreveixen a introduir-la plenament, per temor al fracàs i per desconeixement absolut de les seves pròpies condicions.

Seria convenient fer comprendre a tots els mestres que no han de tenir por, i al mateix temps, donar-los facilitats per escometre l'empresa.

Per part del mestre es necessita, com

a condició primera, una vertadera fe i devoció; a més són precisos l'esforç continuat, constància en el treball, i un intens amor envers el nen.

La interpretació dels cants a l'escola, no ha d'ésser afectada, perquè no resulti falsa; al contrari, els cants han de tenir una expressió natural, senzilla, sense afectació, en consonància sempre amb el caràcter del text i de la melodia. Una expressió honrada, en una paraula, que no aduleri, ni modifiqui, ni deformi els gèrmens estètics del nen, sinó que els encamini, la bellesa pròpiament dita, que sempre es clara, ponderada i natural.

El repertori de cançons ha d'ésser objecte de detingut estudi i minuciosa selecció. Els cants per a nens, matèria delicada, han estat poc compresos i conservats al nostre país, i la conseqüència és que a les nostres escoles es canten gran nombre de cançons anodines, mancades de tot sentit artístic que s'han anomenat «cants escolars». Sota aquest títol s'han «fabricat» una sèrie de cants, mancats en absolut de la més petita essència pedagògica, i, el que és pitjor, amb pretensions exagerades d'ésser pedagògiques, essent, a més, des de el punt de vista estètic, veritables models de carrincloneria i de mal gust. No es fàcil decidir si un cant és o no bo, car sé que en matèria d'opinió, cal ésser ampli, i ningú no pot assegurar que la seva sigui la veritable; però, caldria reconèixer que si han de prevaldre les opinions d'aquells que estan mancats de tot coneixement, la tasca no podria concretar-se, ni seguir una trajectòria acusada.

El cant infantil ha de reunir condicions de senzillesa, diafanitat, bon gust i de poesia, i al mateix temps ha d'estar

proporcionat a l'edat dels nens. La seva melodia ha d'ésser clara i senzilla, però bella, fugint de les entonacions massa difícils, per a evitar que els nens hagin de fer un esforç considerable, per aprendre-les. El seu text ha de respondre a idees perfectament comprensibles i que despertin suaument i delicada el gust i l'emoció.

Quan el mestre no tingui una iniciació, una educació o una cultura musical

suficient, ha de recórrer a algun especialitzat per a la confecció del repertori.

Apresos ja diversos cants, és convenient i fins necessari, crear l'orfeó infantil, i amb ell, organitzar festes, ja en l'escola, amb assistència de les famílies dels nens, ja en actes públics: en una paraula, que l'orfeó escolar sigui considerat, com a quelcom propi i important de la localitat.

ISIDOR FLORENSA BEA.

Extracte de l'acta de la Junta general ordinària de l'Orfeó, celebrada el dia 19 de febrer passat

Lectura i aprovació de l'acta de la Junta general anterior. — Exposició pel president Sr. Castellví, de l'actuació de l'Orfeó durant l'anyada passada, fent remarcar la gran tasca realitzada en el primer any d'actuació.

Es llegit i aprovat l'extracte de comptes.

Per unanimitat és elegida la nova Junta formada pels senyor Bernat Castellví, president; Pelai Filella, vice-president; Joan Puig, secretari; Joan Manuel Randúa, vice-secretari; Antoni Remacha, tresorer; Miquel Botargés, comptador; Manuel Corberó, Bibliotecari-arxiver 1.er; Jaume Jové, Bibliotecari-arxiver 2.º; Josep Berruezo, conservador; vocals: Silvi Giné, Josep Duch, Ramon Esteve, Isidor Florensa, i Pau Xuriguera, vocal nat, per ésser director de l'Orfeó, Antoni Virgili.

S'acorda formar una Junta consultiva integrada per les personalitats de més relleu de tots els partits polítics de Lleiper tal de tenir al nostre costat tota l'opinió lleidatana.

S'acorda la creació d'un portantveu de l'Orfeó i queden nomenats per les gestions necessàries el senyors Amali Prim i Pau Xuriguera.

Queda acceptada la proposició de fer les gestions necessàries per tal que als socis del nostre Orfeó, quan vulguin assistir als actes dels altres Orfeons, els siguin reconeguts els mateixos drets que als socis d'aquelles entitats.

S'acorda reformar el Reglament interior de l'Orfeó i queden nomenats per formar la comissió d'estudi del projecte de nou Reglament els senyors Bernat Castellví, Antoni Virgili, Francesc Giné, Enric Serecigni i Ramon Arderiu.

Diverses proposicions de règim interior són deixades damunt la taula per tal d'incloure-les al nou reglament si així s'acorda al seu dia corresponent.

El Secretari,

JOAN PUIG.

Un cop ultimats els treballs preparatius que havien de fer possible l'aparició d'aquest portantveu, ha quedat constituït el cos de Redacció per acord de la nova Junta Directiva, en la següent forma.

Director, Dr. Amali Prim.

Redactor en Cap, Pau Xuriguera.

Redactors, Antoni Virgili, Joan Manuel i Ramon Ortiz.

Converses literàries

«Ja tenim revista», ens han dit. I tots els que sentim aficions més o menys literàries ja ens teniu de cap a la feina. Ha vingut, però, l'hora de repartir la tasca i... ja hi som! La primera ensopegada!... Cal parlar-hi de música, de literatura, d'arqueologia, d'art; és a dir, de totes les ciències hagudes i per haver, i la tria entre els col·laboradors espontanis es fa un xic difícil i no acabem d'entendre'ns: mentre hi ha temes que tenen excés d'admiradors, d'altres resten solets i desemparats, sense cap ànima amiga que vulgui fer-los de tutor. Davant d'aquest desgavell l'autoritat del director ha d'imposar-se. De vegades l'element jove cal tractar-lo amb el bastó a la mà per tal d'endeçar les seves sanes energies per viaranys profitosos. I el nostre director ho ha hagut de fer així. Amb aire enutjat i actitud de perdonavides ens ha dit: Tu faràs això... Tu, allò... Tu, allò altre... I a mi... A mi, pobret, m'ha caigut la grossa! M'ha encomanat que ensenyi als altres el poc de català que jo sé. Voleu una creu més grossa? Jo hauria volgut parlar de coses més festoses, més rialleres... He pregat i suplicat... però l'ordre donada no admetia rèplica, i he hagut de carregar-me els neulers. Es tremebund el nostre director quan s'enfada!

* * *

Comencem, doncs, avui la nostra tasca tractant dels mots l'ús indegut dels quals més sovinteja en els nostres escrits.

Es gairebé general entre els nostres escriptors — sobretot quan comencen d'escriure en català — de construir els seus

escrits en castellà i traduir-los literalment damunt les quartilles. Això, que sembla paradoxal si considerem el nostre caràcter tan refractari a les imposicions exòtiques, no ho trobarem estrany si tenim en compte que des de petitets hem après de llegir i d'escriure en castellà, i en castellà hem anat formant i descabdellant les nostres aficions literàries.

Un dels mots emprats més erròniament és el *doncs*. En trobar un *pues* castellà, la primera traducció que a un hom se li acut és *doncs*. Si en alguns casos la traducció és encertada, sovint és errònia. *Doncs* no és una conjunció causal, sinó deductiva o il·lativa; és a dir, la conjunció *doncs* únicament pot emprar-se per introduir una proposició que és conseqüència del dit anteriorment.

El metge m'ha privat de menjar carn. Doncs hauré de menjar verdura.

En aquest exemple *doncs* és correcte, puix que introdueix una proposició (*hauré de menjar verdura*) que és conseqüència d'allò que hem dit anteriorment.

No puc anar a l'escola, doncs no em trobo bé.

Ara, però, *doncs* és incorrecte, perquè *no em trobo bé* no és la conseqüència de *no puc anar a l'escola*, sinó que precisament n'és la causa.

En aquest cas darrer hom haurà d'emprar, en lloc del *doncs*, una de les conjuncions causals següents: *perquè*, *per tal com*, *ja que*, *vist que*, *puix que*, *puix*.

Direm, doncs: *No puc anar a l'escola perquè no em trobo bé.*

ANTONI VIRGILI.

Per manca d'espai no hem pogut publicar, en aquest número, la Memòria de la Comissió Reorganitzadora de l'Orfeó Lleidatà, que fou llegida pel seu secretari, Antoni Virgili, en la reunió celebrada el dia 20 de març de 1932.

Creiem que és un document de prou importància per l'Orfeó, i per a això prometem inserir-la en el pròxim número.

Les dotze de la nit

A l'amic Isidor Florensa

Campanades flongerudes,
rodoleu
espai avall;
sou molsudes i expremudes
quan deixeu
vostre badall.

Campanades flongerudes
que us sentiü
des del redô,
que espaieu vostres figures
amb espais
de la foscor.

Campanades flongerudes
que sembleu
repics de mall;
repicades conegudes
que estorbeu
el meu treball.

Campanades flongerudes
quan cesseu
vostra cançó,
ni molsudes ni expremudes
no sereu
ni tindreu so.

PAU XURIGUERA.

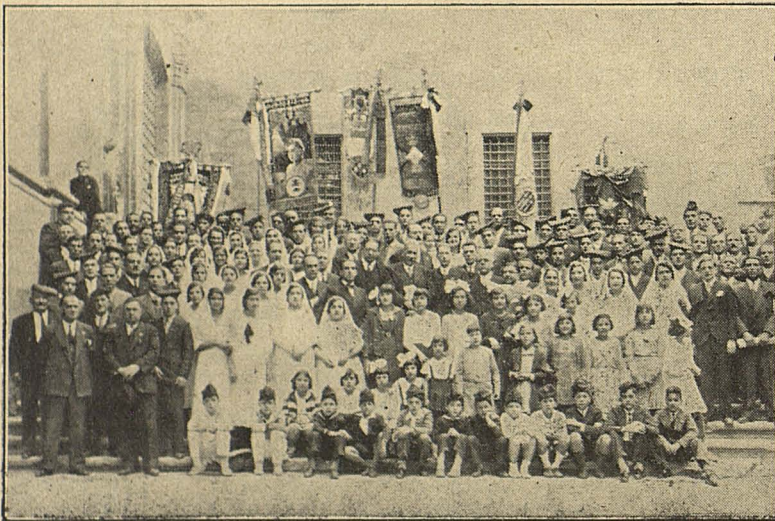
Els actes del nostre

En començar aquestes ratlles ens mou el desig que quedin estampats en eixes planes tots aquells actes, grossos o petits, que l'Orfeó realitzi a través de la seva marxa plena de prosperitats. I si diem prosperitats, és perquè creiem sincerament, que ja no hi poden haver obstacles prou grossos que puguin entorpir el seu desenvolupament.

Cercioem-nos nosaltres mateixos de les tasques que en un any just hem pogut fer, i llavors podrem constatar si realment podem ésser optimistes.

Si en un any, pel propi esforç, hem pogut arribar a tant, qui no se sent encoratjat per a seguir la lluita i estar convençut d'assolir èxits majors?

Vejem, doncs, des dels començaments, un mes just després de la seva última reorganització.

L'Orfeó Lleidatà el dia 9 d'octubre passat, en la inauguració de la seva senyera. Vegis al darrera, com s'enarbolen les senyeres que vingueren, en representació dels seus orfeons i chors, a honorar el nostre acte.

14 d'abril.

Inauguració de la Paheria

El 14 d'abril de l'any 32, a Lleida férem festa doble.

Coincidiren l'aniversari de la proclamació de la República amb la inauguració de la Casa de la Vila. L'Orfeó fou invitat perquè col·laborés a la festa, i malgrat els desitjos de la Junta directiva, de no presentar-lo en públic, fins després de fer-ho oficialment, la solemnitat del dia impideix poder refusar l'atenta invitació que ens féu el senyor Alcalde, Així, doncs, a les 12 d'aquest dia, sota les arcades del pati de la Paheria restaurada, cantàrem per primera volta, després de molts anys, les tres cançons que en un mes portàvem sabudes: *El cant de la Senyera*, *Sota de l'om* i *La sardana de la Pàtria*.

Cada cançó ens fou premiada amb llargs aplaudiments.

11 de maig. Festa Major

Sol·licitats per l'Ajuntament varem anar a la Presó a donar-hi un petit concert a honor dels presos. Cantàrem: *El cant de la Senyera*, *Barcarola*, *Sota de l'om* i *La sardana de la Pàtria*.

A continuació, i a iniciativa nostra, repetírem el concert a la Casa de Misericòrdia, en obsequi als asilats.

e Orfeó

La Comissaria de la Generalitat de Catalunya obsequià, després, els cantaires amb dolços i vi bó.

26 de juny

Aquest dia es celebrà a Lleida l'Assemblea de la Lliga Sardanista de Catalunya, i en atenció a què la presideix el mestre Joan Llongueres, l'Orfeó accepta la invitació de cantar unes cançons en honor dels assembleistes al pati interior de la Paheria. Aquestes foren: *El cant de la Senyera*, *Barcarola*, *La sardana de la Pàtria* i *Som catalans*. Aquesta última acompanyada per la Cobla Barcelona i dirigida pel seu autor Sr. Llongueres.

El públic entusiasmats ens interrompé el final, i els aplaudiments duraren força estona, fins que l'haguérem de repetir.

El Mestre Llongueres felicità calorosament el nostre director Sr. Antoni Virgili, elogiant-li la seva profitosa labor.

9 d'octubre.

Inauguració de la Senyera

Ja havíem pogut, com es veu, arrelar l'Orfeó, però ens mancava adquirir, encara, allò que consideràvem imprescindible: la senyera.

Ens calia l'objecte que simbolitza els nostres entusiasmes, i on hem de dipositar esquinsos dels nostres triomfs.

S'obrí una subscripció popular i s'inquirí l'ajut dels Srs. socis Protectors.

Tot anà de la manera més feliç, tal tal com es preveia.

Adquirírem la Senyera, i *apadrinada pel Mestre Millet* l'inauguràrem el mateix dia que es presentà oficialment l'Orfeó.

Gran dia per a nosaltres el 9 d'octubre!

El nostre estimat director N'Antoni Virgili, que a la vegada fou un dels principals reorganitzadors del nostre Orfeó.

Organitzàrem una festassa.

Al matí, l'Orfeó en incorporació anà a rebre, als Camps Elisis, els mestres Lluís Millet, fundador dels Orfeons de Catalunya i Director de l'Orfeó Català, Joan Llongueres, director i fundador de l'Institut Català de Rítmica i Plàstica, i J. Balcells, director de l'Orfeó Gracienc.

D'allí s'anà al saló de sessions de la Paheria, on es celebrà l'acte de lliurar la Senyera a l'Orfeó.

Discurs del padrí mestre Millet, discurs d'Antoni Bergós, en representació de l'Alcalde, i discurs de gràcies del nostre president Bernat Castellví.

Assisteixen al dit acte representacions, amb la respectiva senyera dels Orfeons Joventut, de Bellpuig; Joventut i Borgenc. de Borges, i els chors «La Palma» i l'«Alegria», de Lleida.

A continuació els hostes forans són obsequiats amb un vermut d'honor.

El concert estava anunciat per a les quatre de la tarda.

Els orfeonistes, recollit per subscripció entre ells, regalaren una batuta al nostre mestre Antoni Virgili, i aquest demanà al mestre Millet que l'estrenés dirigint el «Cant de la Senyera». El mateix fa amb el mestre Llongueres amb «Som catalans».

El programa es divideix en dues parts, i entre aquestes, la secció d'infants balla i canta dues peces que assoleixen un èxit formidable.

En començar la segona part ens veïrem precisats a alterar-ne l'ordre. Els hostes barcelonins havien de marxar i per tal que poguessin sentir la «Mort de l'Escolà» fou cantada al començament. En acabar-la el mestre Millet, des de la llotja estant, abraçà al nostre director, i el públic, en aquest moment, novament esclatà en un seguit d'aplaudiments. Després del concert, sardanes, i a les

9 de la nit un sopar col·lectiu al Restaurant de l'Estació.

4 de desembre

Vàrem assistir a l'Aplec comarcal de la Germanor dels Orfeons a Tàrraga, en memòria del mestre Güell.

Hi cantàrem «Kalinka» i «La mort de l'Escolà».

30 de gener de 1933

Per aquest dia s'organitzà un concert íntim, exclusivament per als Srs. socis Protectors i famílies dels orfeonistes al Teatre Victòria.

El local resultà insuficient, i cal esmentar, encara que sigui de passada, que a ran d'aquest concert ingressaren uns 25 socis protectors més.

* * *

Acabem d'exposar els actes que l'Orfeó ha fet en un any just de vida. Ara només desitgem que en els anys successius poguem duplicar i triplicar les tasques desenrotllades en aquest passat.

P. X. P.

L'esport a l'Orfeó

El magnífic desplegament que l'esport experimenta a tot Espanya i en particular a Catalunya, i que desgraciadament a Lleida tan mancats n'estem, on el jovent viu una vida de plaers tan fàcils com ficticis i al que voldriem més interessat per la seva salut moral i física, ha estat l'únic motiu que m'ha induït a fer aquests quatre rengles.

Com recordareu, a la Junta general passada, van ésser exposats per dos

companys cantaires, la conveniència de la creació dins de l'Orfeó, de seccions esportives, quins desitjos varen ésser acollits amb plaer per tots els companys. Com sigui que ja és pròxima l'època per a poder practicar tots els esports, recomano als que vulguin prendre part a la formació de les diverses seccions, s'adressin al company Isidor Florensa i a mí, per a poder formar les dites seccions el més aviat possible.

BERRUEZO.

PAPERERIA I
ENQUADERNACIONS

Eleuteri San Martín BLONDEL, 30
LLEIDA

La sardana

Catalunya té tans anys de vida, té tanta història que no havem d'envejar per a res a les de la resta d'Espanya.

Catalunya, situada al costat de França en un terreny fèrtil regat per molts rius, i amb sortida pel mar ha assolit en tot temps una gran importància la qual ha repercutit en un gran tràfec comercial, agrícola i industrial que han fet créixer en gran manera la riquesa de la nostra terra.

L'esperit del català és primordialment comercial. Treballador sense cansanci s'ha fet digne de l'adagi que resa «els catalans de les pedres en treuen pans».

Clar està que un desenvolupament tan marcat en el sentit agrícola, industrial i comercial s'ha de fer notar en un avenç de la cultura del poble. Poques regions com Catalunya donen a la Pàtria un estol de bons artistes en tots els sentits: pintors, músics, escultors, literats, etc.

Una de les arts que més ha entrat al cor del poble i que més exaltada és troba és la música. Tenim els Orfeons i els Chors i la Sardana. Cada una per ella sola ja és capaç d'enlairar una regió; les tres unides i tan ben compenetrades com se'ns presenten posen Catalunya en un grau de cultura tal que poques regions la poden igualar.

A més és de notar, en gran manera, la democràcia de les dites manifestacions: l'orfeó està format per element jove d'ambdós sexes del poble; el chor per l'element treballador i la sardana és la dansa que representa a Catalunya.

La sardana és una dansa que estreny el lligam que ens uneix a tots els catalans. En ella tots hi cabem, xics i grans, de totes les idees, de tots els pensaments, Compta amb una llarga història. La pri-

mera vegada que es troba anomenada és en una carta en què el bisbe de Girona dirigeix a la clerecia diocesana en el mes de maig de l'any 1573 manant que finís l'abús comés a la catedral i d'altres esglésies de la diòcesi pels joglars, els quals entraven cantant «cançons inhonestes i ballant sardanes». La prohibició sembla que no fou motivada perquè la dita dansa fos immoral. No. Hi havia el costum de passar ballant pel poble als dematins dels dies festius i es donà el cas que en lloc d'anar a l'ofici de la missa voltaven cantant i ballant pel poble.

Més avant es troba anomenada en diferents documents i en el segle XVII la «cerdana» es ballà en els grans salons a les festes senyoriales.

Però el vertader ressorgiment d'aquesta dansa tingué lloc el segle passat amb En Pep Ventura i Miquel Pardas. L'un reformador de la música i l'altre del ball.

La sardana que es ballava en aquest temps era la «sardana curta» la qual estava tocada per tres o quatre instruments.

En Pep Ventura s'enamorà d'una xiqueta i el pare d'ella li digué si li agradava la música. A ell li semblà un xic difícil puix no sabia un xirigot de solfa, però la constància i el treball ho venç tot. L'ome aprengué de solfa i un instrument. Anant pels pobles a tocar amb la «cobla» aprenia cants populars els quals se'ls anotava i més tart els armonitzava. Per a provar l'harmonització així com ara freqüentment empren el piano En Pep Ventura usava (el mateix que N'Anselm Clavé) la guitarra.

L'«avi Pep», que li deien els que li sentiren tocar el tenor, li assemblà que el conjunt musical de la sardana no responia a les seves aspiracions. Trobava que tres o quatre músics deixaven un sentit fluix i buit en l'harmonització; llavors fou quan posà més instruments a la cobla.

Els féu arribar a vuit. Més endavant s'hi agregà el contrabaix i ara finalment consta d'onze músics.

La sardana de «curta» es passà a «llarga» i això necessitava una reforma en la manera de ballar-la, de la qual s'encarregà En Miquel Pardas.

D'aquesta manera han contribuït al desenvolupament de la sardana aquests dos amants de l'art que enalteix i fa fort el nostre esperit.

RAMON ORTIZ.

Bibliografia

La important Casa Editorial «Hyma» de Barcelona, publica, actualment, amb el títol de «Los grandes hombres», una col·lecció d'interessants biografies de celebritats mundials. Han aparegut ja una pila de volums, i, últimament «Wagner», pel competent crític musical francès, René Dumesnil, traduït i comentat per Benvingut Cano Beltran.

Aquesta obreta, que ve a augmentar l'abundantíssima bibliografia wagneriana, és força remarcable com a mitjà popular de difusió de les grans ensenyances que ens donen sempre les Vides dels Homes notables que, amb el seu talent prodigiós han fet avançar la Humanitat pel camí del progrés i de la civilització.

Estudia l'autor, primerament, la vida del gran músic-poeta i les teories artístiques seves, que l'enlairaren fins als cims de la immortalitat.

A continuació fa una descripció detallada de tots els drames musicals wagnerians i, per últim, exposa alguns comentaris del gran compositor francès Camil Saint-Saëns i del crític Camil Monclair sobre distints aspectes de l'estètica wagneriana.

La part gràfica està formada per artístiques il·lustracions que vénen a completar la importància d'aquest llibret, escrit en un estil ple d'entusiasme pel colós alemany.

Pot recomanar-se, doncs, com a element de cultura general, per conèixer, encara que d'una manera molt reduïda, la influència del talent prodigiós de Wagner en la total reforma que sofrí l'Art teatral, sota la seva poderosa inspiració

L'obra poètica del gran dramaturg, hi es exposada amb bastant encert i extensió. La part musical, al contrari, s'hi descriu d'una manera tant rudimentària que no dona la més petita idea de la seva immensa magnitud.

Malgrat això, cal saludar agraçosament l'aparició d'aquest novell opúscul que ve a sumar-se a les *vingt mil* i escaig d'obres que, segons el seu autor, s'han editat ja per analitzar la gran reforma wagneriana que segueix, malgrat aquest número tant considerable de volums, sense la magna enciclopèdia que contingués tots els detalls necessaris per conèixer a fons la complexa labor d'aquell cervell privilegiat, puix que avui, disseminats aquests estudis en tants distints volums, es fa completament impossible emprendre un treball de conjunt que aplegui l'anàlisi detallat i la síntesi completa de la portentosa obra artística portada a cap per aquell cervell meravellós.

Dr. PRIMALI.

MÚSICA
PIANOS
RADIO

CASA GUARRO

MAJOR, 64

LLEIDA

Necrològica

Es per a nosaltres un gran sentiment l'haver de dar a la llum el primer número d'aquest portantveu amb la notícia de la pèrdua de l'excels i conegut mestre Nicolau.

Ell és un dels que han fet reviure i han enlairat els orfeons catalans. Les seves composicions no manquen en cap programa. Entre elles *La Mare de Déu*, *Captant*, *El noi de la mare*, *Entre flors*, Però la que més l'ha enlairat pel seu valor musical és la gran i molt encertadament aplaudida obra *La mort de l'Escolà*. Peça de tan delicada harmonització d'un moviment de veus tan variat, totes amb una melodia tan dolça i un sign ficat tan intens que des del moment que comença ja captiva l'admiració dels oients arribant al grau màxim en «el cant de les absoltes» el qual és el moment més culminant de l'obra. Ve el moment en que l'àngel anuncia que «dins el cel entrà» i els companys repeteixen «dins el cel entrà» els uns als altres acabant amb un dolç remoreig que admirats es van repetint com meravellats que «l'escolà» hagués entrat al cel i clou la peça dos acords finals tan ben encertats que deixen l'auditor extasiat com si hagués viscut aquest bell poema.

Mossèn Jacint Verdaguer no podia trobar un compositor que estès més ben encertat que el mestre Nicolau en fer-li reviure tan inspirada composició.

El mestre Nicolau tota la seva vida l'ha dedicada al cultiu intens de l'art musical. Actualment era Director i professor de l'Escola de Música de Barcelona.

Ara els orfeons sentiran un gran buit per la seva mort.

A l'enterrament hi assistí una comissió del nostre orfeó la qual expressà sentidament el condol que tots nosaltres havem sentit per la pèrdua de tan valuós element.

Com a homenatge al malaurat Mestre al primer assaig general que després de la seva mort celebrà l'orfeó, es canta «La mort de l'Escolà» en la qual al senyor Director a tots els cantaires i als que l'escoltaren s'els notà el sentiment per tan irreparable pèrdua.

Serveixin les presents ratlles per a manifestarals seus familiars i amics el condol més expressiu que sentim a l'Orfeó Lleidatà.

P. B. P.

Ja tenim Revista

Per fi ha arribat ja el moment tan esperat per nosaltres: el poder fer sortir el portantveu del nostre estimat Orfeó.

No cal dir que tots els nostres esforços han d'estar encaminats a la seva major prosperitat, i fer-la digna de l'estament que representa.

Ara ja tindrem amb què respondre quan els altres Orfeons de Catalunya ens enviïn la seva Revista. Lleida per la seva importància no podia quedar endarrerida en aquest sentit.

Però no oblideu, companys orfeonistes, que el present portantveu necessita del nostre esforç. L'un amb l'altre farem que els nostres entusiasmes no decaiguin mai, i així mateix que el nostre Orfeó remunti al nivell dels grans Orfeons de Catalunya.

JESÚS SAN MARTIN.

Crit

Lleidatà. Guaita per uns moments el nom que porta gravat a la Senyera el nostre Orfeó.

Fixet, també, amb la silueta i la significació que té per a nosaltres tota ella, i després pregunte't: De qui és? I sens dubte diràs meu. Doncs bé, com a lleidatà tens de preocupar-te de les coses nostres, i una d'elles és l'Orfeó, és entre les Institucions que com les demés, Culturals i Artístiques fan gran el Poble que les cultiva. Honora't a tu mateix procurant, tot seguit figurar a les llistes dels seus socis, i a l'ensem faràs que la teva estimada Lleida vagi cantan les nostres cançons, aquelles cançons tan dolces, arreu de la nostra terra.

J. MANUEL.

Notícies

Un «coro» al Regiment

Amb motiu de la visita del General Inspector al Regiment d'Infanteria núm. 25, i després de revisar les forces i visitar les dependències del Castell, on estan allotjats bona part dels soldats, la massa coral de l'esmentat Regiment, sota l'encertada direcció del Músic Major Sr. Lozano, varen cantar el *Glòria a Espanya*, de Clavé i l'*Empordà*, sardana de Morera.

Es digna d'elogi, i ens en felicitem, aquesta labor dotada d'un fons educacional, que s'empra per al nostre Regiment.

Cal destruir la barrera que divorcia l'exèrcit del poble. I res més indicat per a fer-ho, que introduint en aquell alguna de les manifestacions sentimentals d'aquest darrer.

Felicitem, doncs, el Regiment en general, i d'una manera particular el Tinent Coronel N'Andreu Cipre, el Músic Major per la seva tasca desenrotllada, ja que ha pogut assolir que soldats no catalans cantessin l'*Empordà* en la llengua de nostra estimada terra, i el Comandant En Josep Martínez Ballespi, que és el principal iniciador d'aquesta massa coral.

IRUX.

Concert a Mollerusa

Per al dia 23 d'Abril proper, festivitat de Sant Jordi, havem anunciat un concert a Mollerusa, al teatre de la Societat «L'Amistat», el qual promet estar molt concorregut.

R. O.

Rumors

Es diu que hi ha un nucli de joves a l'Orfeó que volen crear una secció teatral.

Hi ha interès per part de molts orfeonistes i algun soci protector, d'anar a visitar el castell un diumenge al dematí.

UN QUE TOT HO SAP.

Queviures

Ramon Serra

Paeria, 5 (Porxos de Dalt)

LLEIDA

SABATERIA

“LA LLEIDATANA”

CASA BLASI

Estereria, 9

LLEIDA

Les mes altes

novetats en calçats

Sempre models nous

PREU FIXE

Impremta SOL - Telèfon 225 - Lleida

Màquines d'Escriure, Calcular i Multicopistes
TALLER DE REPARACIONS

F. FARRÉ GASSÓ

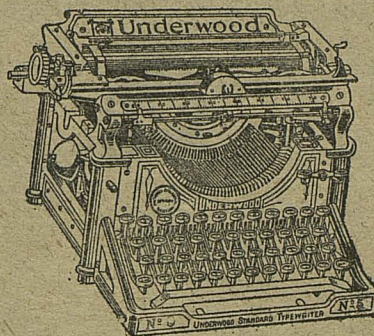
Tallada. 24

Telèfon 142 - X

LLEIDA

Participa als seus favoreixedors i públic en
general el seu pròxim trasllat a

Rambla Aragó (Costat Govern Civil)

Sociedad Anónima de Abonos Medem

MADRID

Primeras materias para abonos
Abonos compuestos para todos
los cultivos

DEPOSITOS EN LERIDA:

Carretera de Huesca, 1 (Frente a
la Cárcel), Teléfono 336.

Ave. de las Garrigas, 20 - Tel. 528

REPRESENTANTE EN LERIDA
FRANCISCO CASALS MARSILLACH

Colonials, Pesca
Salada i Comestibles
Al por major

Francesc Franquet

Oficines i Magatzems:
Avinguda República, 8

LLEIDA

Telèfon número 399
Apartat de Correus, 52

"LA INDUSTRIA LERIDANA

Productos Mor, S. A."

Anissats - Licors - Aixarops de qualitat

Plaça Macià, 30 - **LLEIDA** - Telèfon 26

Drogas - Comestibles - Coloniales - Pinturas

José Gené

Depositario del **Oxigenante de Carbones**, Jabones y Aguas de Caldas de Bohí, Caldo en cubitos **Eto**, Agua de Vichy Catalán, Agua de Rubinat, **Magnol**, Aceitunas, **Zotal**, etc.

Avenida República, 45 - Teléf. 574 - LERIDA

Pianos - Música - Instruments

RAMON PRAT

Avinguda República, 32 - LLEIDA

Importació i exportació
de fruites

Maduració de plàtans

Ramon Solsona

Plaça Constitució, 26
Cabrinety, 6-Telèfon 317

L L E I D A

JOIERIA

ARGENTERIA

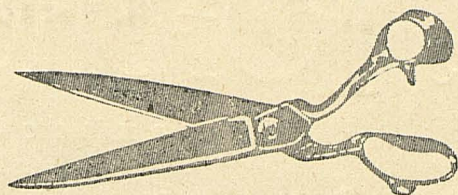
I

OPTICA

FONTANALS

MAJOR, 54

L L E I D A

La Tijera de Oro

---

*Sastreria per a
senyors i nens*

Francesc Bellot

Preu fixe

Major, 62

Lleida

Pianos "Orpheus"

La més alta qualitat

Afinacions - Reparacions - Pianos de lloguer

\

Instrumentes per a Banda i Orquestra.
Cordes i accessoris de les millors
marques. - Música i Literatura Musical

\

Gramoles i Discos

Ràdio **Crosley**

La marca de garantia

Material fotogràfic - Treballs de Laboratori

\

"Musical Lleida"

Jaume Calderó Maria

Constitució, 5